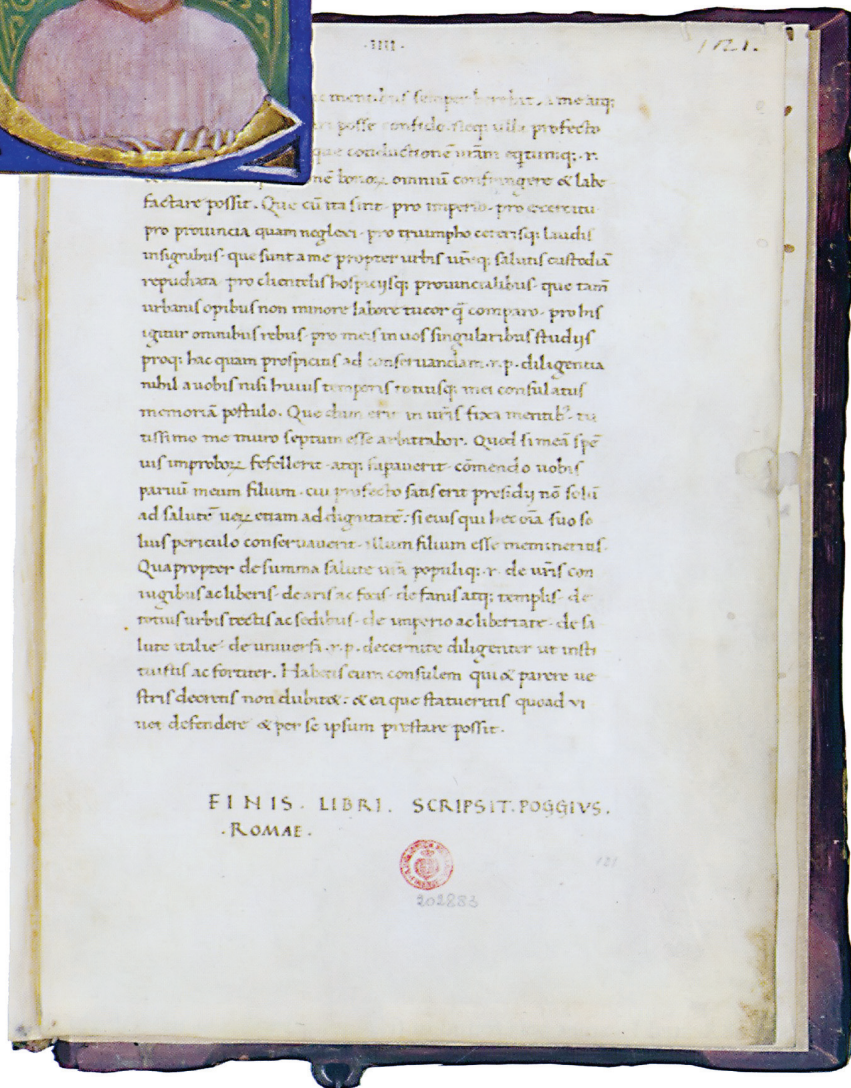

Poggio Bracciolini latinra fordította Xenophón *Küropaideia* című művét, melynek témája az ideális uralkodó neveltetése. Az előszó szövegkezdő miniatúrájában a fiatal humanista arcképe látható.

Poggio büszke aláírása a jellegzetesen elegáns Cicero-átírat végén, amelyet Rómában vetett papírra 1425-ben. Poggio kézírását a maga korában nagyra tartották, és jelentős részben ennek köszönhette sikeres karrierjét.

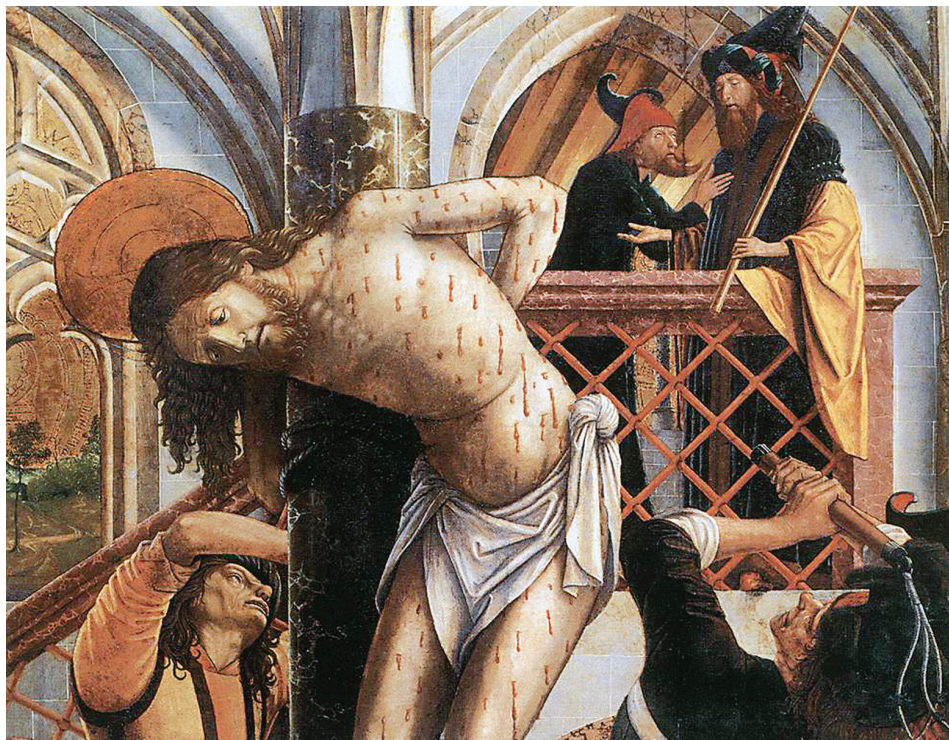
Az Ülő Hermész szobrocskáját darabokra törve találták meg a herculaneumi Papiruszok villájában 1758-ban. A szárnyas saru az istenek hírnökének attribútuma. Az elegánsan pihenő testtartás egy epikureus gondolkodású művészetbarátnak azt sugallhatta, hogy az isteneknek nincs üzenetük az emberiség számára.

Az epikureizmus ellenségei nem a gondolataiba merült Hermész, hanem a részegen tomboló Szilénosz képét társították az életöröm filozófiájához. Az oroszlánbőrön és borstömlőn heverésző, mámoros aggastyán szobrocskáját is a Papiruszok villájában találták Hermész szobra közelében.

Epikurosz kisméretű mellszobra az eredeti talapzattal, amelyen görög betűkkel szerepel a filozófus neve. A herculaneumi Papiruszok villájában három hasonló büsztöt találtak. Idősebb Plinius (i. sz. 23–79) *Természetrész* című művében megemlíti, hogy ekkortájt az Epikurosz-szobrok divatba jöttek a jómódú római házakban.

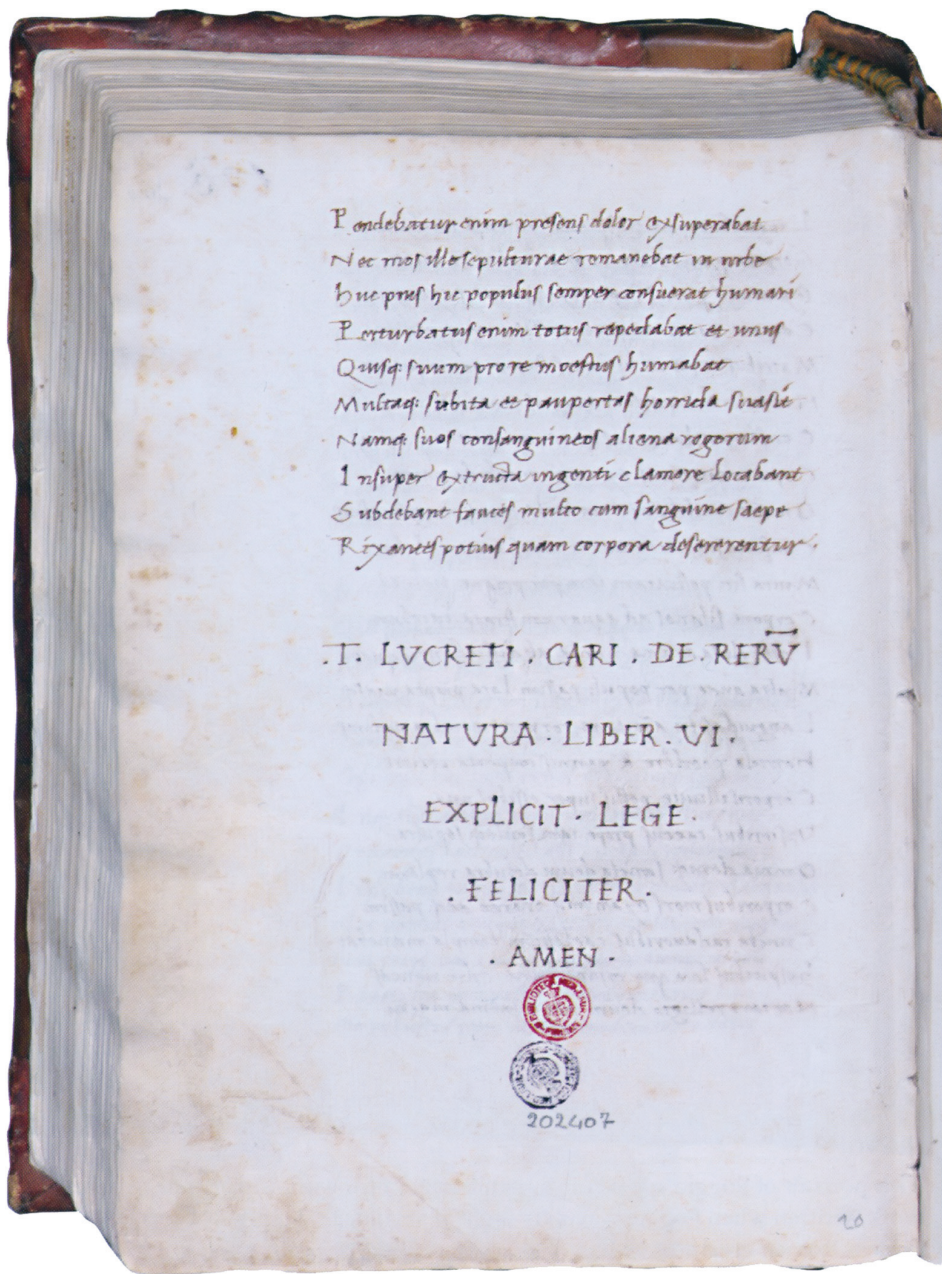
„Erre Pilátus előhozatta Jézust, és megostoroztatta” (János 19:1). A bibliai szöveg évszázadokon át megihlette a művészeket, például az osztrák Michael Pachert. Az ilyen képek nemcsak együttérzést váltottak ki a nézőben a megkínzott Megváltó iránt, és felébresztették a haragot gyilkosai iránt, hanem heves vágyat is keltettek a jó keresztényekben, hogy utánozzák Krisztus szenvedését.

Az eretnek Husz János a konstanzi máglyán, fején a bűneit soroló papírcsákkal. A kivégzés után hamvait a Rajnába szórták, nehogy kultikus tisztelet alakuljon ki a maradványai körül.

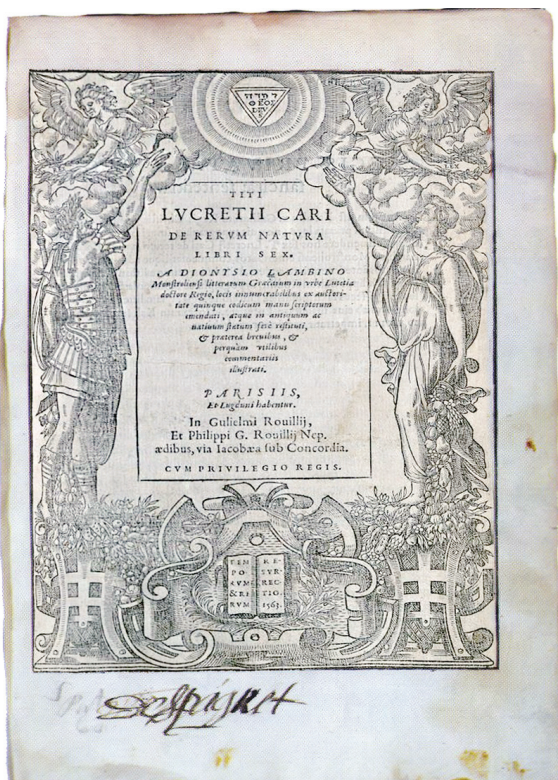
Az idős Poggio arcképe *A szerencse forgandóságáról* című művében. A humanista hatvannyolc éves korában írta meg a régi Róma elveszett nagyságát ékesszólóan bemutató könyvet.

Poggio barátja, Niccoli régóta várt *De rerum natura*-átiratát a korban megszokott módon az „explicit” szóval zárja le (latinul itt végződik). Biztatja a könyv tulajdonosát, hogy olvassa boldogan (lege feliciter), és – Lucretius költeményének szellemével némiképp ellentétesen – egy jámbor ámennel fejezi be a szöveget.

Botticelli festményének közepén Venus áll, akit a tavasz antik istenei vesznek körül. Az összetett kompozíció Lucretius leírását jeleníti meg a természet évenkénti megújulásáról: „Jó a tavasz s vele jó Venus, ennek előtte meg ott jár/Szárnyas hírnöke, lenge Zephirus, és vele együtt/Lépked Flora anyánk az utat telehintve előttük/Tarka virágokkal, s illattal töltve be mindent” (5.726–729).

Montaigne aláírása egy jegyzetekkel sűrűn ellátott Lucretius-kötet – az 1563-ban megjelent, Denis Lambin által szerkesztett kiadás – címlapján. Montaigne kézjegyét a későbbi tulajdonos, Despagne felülírta a saját nevével, ezért a 20. századig a kötet nem azonosították.

Giordano Bruno bronzszobrát Ettore Ferrari öntötte, és 1889-ben állították fel a római Campo de' Fiori téren, ahol a filozófust máglyán elégették. Az emlékmű talapzatán a bronz domborművek olyan filozófusokat ábrázolnak, akiket a katolikus egyház szintén üldözött. Az életnagyságúnál nagyobb Bruno szúrós tekintettel méregeti csuklyája alól a távoli Vatikánt.

